

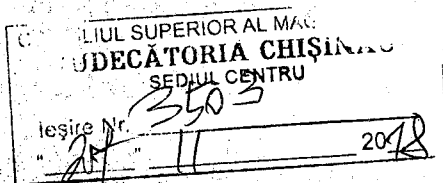
REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Centru)

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Centre)

mun. Chișinău, bul. Ștefan cel Mare și Sfint, 162
Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Ștefan cel Mare și Sfint, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

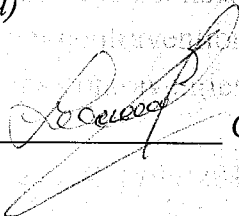
Prin prezenta, Judecătoria Chișinău (sediul Centru), vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, în cadrul judecării cauzei contravenționale de învinuirea Societății cu răspundere limitată „Iclean Out” de comiterea contravenției prevăzute de art. 364 alin.(6) C. Contravențional al Republicii Moldova.

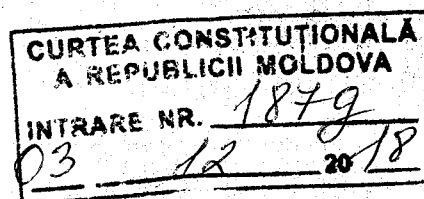
La necesitate se va expedia cauza contravențională nr. 4-1794/2017 în original.

Anexe:

- Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din data de 26 octombrie 2018;
- Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „prezentarea, producerea ori difuzarea publicității [...], sexiste” din articolul 364 alin. (6) din Codul contravențional.

Vicepreședintele Judecătoriei Chișinău (Sediul Centru)

Ghenadie Pavliuc

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume: **Bîrcă** 2. Prenume: **Valeriu**

3. Funcția: **avocat**

4. Adresa: **MD-2059, mun.Chișinău, str.Petricani 31**

5. Tel./fax: **069349446** e-mail: **cabinet_avb@gmail.com**

6. Numele și prenumele reprezentantului*:

7. Ocupația reprezentantului:

8. Adresa reprezentantului:

9. Tel: 10. Fax

11. e-mail: **c**

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea Partea a II-a a Notiței Explicative)

12. Prin prezenta, solicităm respectuos Curții Constituționale efectuarea controlului de constituționalitate a sintagmei „*prezentarea, producerea ori difuzarea publicității [...], sexiste*” de la art.364 alin.(6) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016.

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul cauzei contravenționale nr.12-4-69442-17102017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe marginea procesului-verbal cu privire la contravenție seria CC nr.000207 din 11.10.2017, întocmit de către agentul constatatator al Consiliului Concurenție în privința persoanei juridice SRL “IClean Out” conform prevederilor art.364 alin.(6) din Codul contravențional.

Problema abordată în cadrul prezentei sesizări rezidă în faptul că textul „*prezentarea, producerea ori difuzarea publicității [...], sexiste*” care alcătuiește dispoziția și conturează latura obiectivă a componentei de contravenție prevăzută de art.364 alin.(6) din Codul contravențional, nu asigură condițiile de calitate a legii privind previzibilitatea și claritatea, ceea ce contravine principiului legalității incriminării.

În jurisprudența sa anterioară Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat că exigențele statului de drept presupun *inter alia* asigurarea legalității și a certitudinii juridice. Principiul legalității și al certitudinii juridice consfințit prin art. 1 alin.(3) din Constituție este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate. La elaborarea unui act normativ **legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate**. Previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise (HCC nr.4 din 20.02.2018, §41-45, HCC nr.26 din 27 septembrie 2016, §53).

Conform jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, “*caracterul general al legii contravenționale și scopul sancțiunilor, care are un caracter de prevenire și pedepsire, este suficient pentru a dovedi faptul că reclamantul a fost găsit vinovat de înlăptuirea unor acțiuni cu caracter penal în sensul articolului 6 al Convenției (Lauko c. Slovaciei, hotărâre din 02.09.1998, §58). Mai mult, legea contravențională conține prevederi referitoare la chestiuni precum: circumstanțele atenuante și agravante, responsabilitatea pentru tentativa de comitere a unei contravenții, precum și legitima apărare, care indică de fapt natura penală a contravențiilor administrative.*” Natura juridică a contravențiilor a fost analizată de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului și în cauza *Ziliberberg vs. Republica Moldova*, § 29, astfel încât elementele precitate sînt suficiente pentru a arăta, în sensul art. 6 CEDO, că reclamantul a fost acuzat de o abatere penală, iar procedurile administrative (contravenționale) cad sub incidența caracterului penal al procedurilor. În cauza *Ozturk vs. Germania* (hotărârea din 21.02.1984, § 52) Curtea Europeană a reținut că lipsa gravității pedepsei nu poate înlătura caracterul penal inerent al unei contravenții.

Considerăm că redacția actuală a art.364 alin.(6) din Codul contravențional (cu referire la fapta incriminată de *prezentare, producere ori difuzare a publicității sexiste*) încalcă principiul prezumției nevinovăției, precum și dreptul la apărare, deoarece permite tragerea la răspundere contravențională în lipsa vinovăției persoanei, precum și în baza unor aprecieri individuale și subiective, prin deviere nejustificată și inadmisibilă de la cadrul normativ menit să salvgardeze valorile sociale protejate de legea contravențională.

Astfel textul contestat nu corespunde exigențelor principiului legalității incriminării și calității legii, garantate de articolele 22 și 23 din Constituție, contravine principiului prezumției nevinovăției, consacrat de norma constituțională prevăzută la articolul 21, precum și limitează dreptul la apărare, consacrat de articolul 26 din Constituție, coroborate cu art.72 din Constituția Republicii Moldova.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

(A se vedea Partea a III-a a Notiței Explicative)

13. SRL „Iclean Out” (IDNO-c/f 1015600021675) este o companie specializată, înregistrată la 30.05.2015, ale căror genuri principale de activitate statutară sînt: *Activități generale (nespecializate) de curățenie interioară a clădirilor; - Activități specializate de curățenie a clădirilor, mijloacelor de transport, mașinilor și utilajelor; Alte activități de curățenie n.c.a.* În corespundere cu scopurile statutare, SRL „Iclean Out” realizează activități de cleaning, promovîndu-și imaginea de prestator profesionist de servicii relevante.

Astfel, pe pagina web www.facebook.com a SRL „Iclean Out” au fost postate o serie de imagini sugestive cu caracter comic, menite să inducă ideea preferabilității recurgerii la servicii de cleaning profesionale, astfel încît timpul dedicat activităților de menaj (cu participarea atît a femeii, cît și a bărbatului), să poată fi utilizat de către soți într-un mod mai util și plăcut în beneficiul familiei.

Notăm faptul că imaginile respective de pe pagina web www.facebook.com a SRL „Iclean Out” conțineau scene cu implicarea atît a femeii, cît și a bărbatului la lucrările de menaj, iar cumulum de imagini, plasate într-un context specific de furnizare a informației privind alternativa acestor activități casnice, nu au urmărit intenția promovării unei atitudini sexiste în relațiile de familie.

La 02.06.2017 un grup particular de petiționari au sesizat Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității cu o *plîngere în temeiul Legii nr.121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității în legătură cu utilizarea imaginilor și mesajelor sexiste pentru promovarea unor produse și servicii*, reclamînd între altele că o *“imagine publicitară postată pe 22 noiembrie 2017”*. În opinia petiționarilor *“publicitatea respectivă promovează stereotipurile privind rolul femeii în familie, ca fiind singura responsabilă de treburile casnice, astfel păstrînd tradițiile patriarhale de divizare a muncii în familie ca cea fiind de responsabilitatea femeii și cea fiind de responsabilitatea bărbatului. Faptul că femeia este reprezentată făcînd lucru menajer (călcînd rufe) și avînd o imagine destul de obosită, contribuie la menținerea stereotipului imprimat în societate că femeia este cea care trebuie să aibă grijă de treburile casnice. Dacă ar fi fost respectat și un bărbat în acest spot, făcînd și el un lucru similar, această imagine nu ar fi fost considerată sexistă și ar fi promovat faptul că treburile casnice trebuie îndeplinite atît de femei, cît și de bărbați”*.

În baza sesizării colective din 02.06.2017, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității a întocmit *Actul de constatare nr.9 din 07.07.2017*, prin care, *“examinînd conținutul materialului publicitar, stabilește că acesta promovează servicii de curățare a rufelor, covoarelor, etc. Selectarea femeii pentru a promova acest tip de servicii diminuează rolul acesteia în societate și perpetuează ideea precum că femeile sînt cele care trebuie să se ocupe de treburile casnice. Această abordare conturează menținerea percepției tradiționale patriarhale de divizare a muncii în familie. Din aceste considerente, Consiliul este de opinia că materialul publicitar are un caracter sexist”*.

Drept urmare, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității prin scrisoarea nr.03/823 din 31.07.2017 a sesizat Consiliul Concurenței în temeiul prevederilor art.364 alin.(6) și 404¹ ale Codului Contravențional pentru a examina posibilitatea sancționării contravenționale au unui șir de agenți economici, inclusive a SRL “ICleanOut”.

Conform *Procesului-verbal de cercetare la fața locului nr.28 din 04.08.2017*, întocmit de reprezentanții Consiliul Concurenței, a fost constatat faptul că *“la compartimentul Postări al profilului “ICleanOut”, la data de 09.02.2017, a fost plasată o imagine publicitară. Conținutul materialului publicitar cuprinde imaginea unei persoane de sex feminin aflată lîngă o masă de călcat haine, care ține în mâini un fier de călcat și o haină. Alăturat se află o grămadă de haine nearanjate, acesta creînd impresia că urmează a fi călcate de către persoana de sex feminin”*.

La 11.10.2017 ora 09.45, de către agentul constatator al Consiliului Concurenței, controlor principal de stat dl Creciun Ilie, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria CC nr.000207. Conform constatărilor din procesul-verbal cu privire la contravenție seria CC nr.000207 din 11.10.2017 (în continuare – procesul-verbal) (pct.4), se invocă pretinsul fapt că:

„- la data de 04.08.2017, ora 09.27, „Iclean Out” SRL prezenta și difuza pe pagina web www.facebook.com o imagine publicitară pe care se vizualizează o persoană de sex feminin aflată lângă o masă de călcat haine ținând un fier de călcat în mâini și o haină, iar alăturat se află o grămadă de haine nearanjate, acestea creînd impresia că urmează a fi călcate de către persoana de sex feminin. Materialul publicitar respectiv are un caracter sexist deoarece selectarea femeii pentru promovarea serviciilor de curățenie diminuează rolul acesteia în societate și perpetuează ideea precum că femeile sunt cele care trebuie să se ocupe de treburile casnice. Drept urmare, au fost încălcate prevederile art.7 lit.b) d), art.8 alin.(11) lit.a) și art.11¹ alin.(1) lit.a), b) și alin.(2) din Legea cu privire la publicitate și art.8 alin.(2) din Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați”.

Potrivit pct.14 al procesului-verbal se pretinde că „Iclean Out” SRL a prezentat și difuzat publicitate sexistă și care contravine legii. „Iclean Out” SRL este agent de publicitate și are calitatea de furnizor și difuzor conform art.1 și art.5 alin.(1) din Legea cu privire la publicitate.”.

Conform deciziei agentului constatator s-a remis cauza în instanța de judecată competentă, în temeiul art.404¹ și art.443 alin.(9), (12) Cod contravențional, cu recomandarea aplicării sancțiunii contravenționale în cuantum de 240 u.c.

În termenul prevăzut de art.448 din Codul contravențional, SRL „Iclean Out” a depus o contestație la procesul-verbal cu privire la contravenție seria CC nr.000207 din 11.10.2017 și decizia agentului constatator.

În cadrul examinării la ședința de judecată din 06.06.2018 a cauzei contravenționale prenotate, reprezentantul agentului constatator a insistat asupra faptului că contravenientul – persoana juridică SRL “ICleanOut” a comis fapta contravențională incriminată prin procesul-verbal și anume a difuzat “publicitate sexistă” prin prisma ambelor ipoteze prevăzute de art.11¹ alin.(1) lit.a), b) din Legea cu privire la publicitate nr.1227/1997 și anume imaginea (pe care se vizualizează o persoană de sex feminin aflată lângă o masă de călcat haine ținând un fier de călcat în mâini și o haină, iar alăturat se află o grămadă de haine nearanjate, acestea creînd impresia că urmează a fi călcate de către persoana de sex feminin), analizată individual, ar avea un caracter sexist deoarece:

- a) prezintă femeia sau bărbatul drept obiect sexual, în situații umilitoare sau degradante, violente și care ofensează demnitatea umană;
- b) promovează stereotipuri sexiste în scop discriminatoriu, cu menținerea percepției tradiționale asupra femeii drept o ființă slabă, vulnerabilă și dependentă, avînd o poziție socială inferioară.

Astfel, la originea acestui caz se află o apreciere subiectivă a unei imagini singulare postate de rețeaua de socializare www.facebook.com, care a fost exclusă din contextul celorlalte imagini publicitare plasate de SRL „Iclean Out”, apreciere care a fost emisă discreționar de către membrii Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității.

Opinăm că atitudinile membrilor Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nu pot avea valoarea unor probe infailibile și nici autoritatea de lucru judecat.

Menționăm că constatările Consiliului Concurenței relevate în procesul-verbal cu privire la contravenție privind fapta incriminată SRL „Iclean Out” se bazează exclusiv pe concluziile unilaterale ale Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, care a dat calificarea fără drept de apel a imaginii în cauză ca fiind “sexistă”. Or, Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nu este o autoritate cu atribuții judecătorești abilitată cu calificarea faptelor contravenționale.

Mai mult decît atît, conform art.28 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la publicitate nr.1227/1997, anume Consiliul Concurenței are atribuția de a efectua expertiza publicității în ceea ce privește corespunderea acesteia prevederilor legislației cu privire la publicitate.

Urmare a constatărilor și aprecierilor date de un grup de petiționari și preluate de către Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, Consiliul Concurenței care a subscris non-critic acestor atitudini, a inițiat atragerea la răspundere contravențională a SRL „Iclean Out” conform prevederilor art.364 alin.(6) din Codul contravențional:

[Articolul 364. Încălcarea legislației cu privire la publicitate

(...)

(6) Prezentarea, producerea ori difuzarea publicității neonestе, neautentice, amorale, sexiste sau a oricărei alte publicități ce contravine legii de către agenții de publicitate

se sancționează cu amendă de la 18 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 240 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(...)

În speță, întreprinderea acuzată de comiterea contravenției constatate de Consiliul Concurenței, în baza sesizării Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, este în imposibilitate efectivă de a-și organiza apărarea, în măsura în care anume Consiliul Concurenței (din numele căruia a acționat agentul constator la întomirea procesului-verbal cu privire la contravenție) este unica autoritate publică abilitată conform legii cu dreptul de a efectua expertiza publicității în ceea ce privește corespunderea acesteia prevederilor legislației respective.

Deci, norma juridică în privința căreia s-a invocat excepția de neconstituționalitate este în mod direct și nemijlocit aplicabilă la soluționarea fondului cauzei contravenționale nr.12-4-69442-17102017 (pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe marginea procesului-verbal cu privire la contravenție seria CC nr.000207 din 11.10.2017, întocmit de către agentul constator al Consiliului Concurenție în privința persoanei juridice SRL “IClean Out”), fiind prezentă corelația dintre aceste prevederi legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanța de judecată, de asemenea constituind obiect al controlului de constituționalitate conform art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

(A se vedea Partea a IV-a a Notiței Explicative)

14. Deși procesul de legiferare este determinat de gradul de dezvoltare social-economică, politică, democratică și culturală a societății, totuși normele juridice edictate în vederea protejării valorilor sociale urmează să corespundă unor criterii definitorii.

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a menționat că „nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. [...] În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anumită garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice” (*Amann vs. Elveția*, 16 februarie 2000, § 56). Nivelul de precizie al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de conținutul actului normativ avut în vedere, domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat” (*Chorherr v. Austria*, 25 august 1993, § 25). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (*Silver și alții v. Regatul Unit*, 25 martie 1983, § 80).

La elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure.

Prin urmare, destinatarii trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat doar în baza prevederilor care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică sau prin aplicarea actelor subordonate acestui act (HCC nr.26 din 27.09.2016, §§ 49-52).

În speță, determinarea caracterului [ne]-sexist al unor imagini publicitare este în strânsă corelație cu nivelul de educație și cultură a individului, iar atitudinea subiectivă a persoanei – subiect de drept – în raport cu o imagine postată și/sau vizualizată poate să comporte particularități de percepție și atitudine psihică, care sînt susceptibile să influențeze în mod distinct calificarea juridică a pretinsei fapte de prezentare/difuzare a publicității sexiste.

Este inadmisibilă insituirea și autoafirmarea unor “*instanțe morale*” care ar avea pretenția să indice societății, instituțiilor publice și instanțelor de judecată modul în care anume ar trebui percepută, interpretată și înțeleasă o anumită imagine care poartă un conținut publicitar. Cu precădere, nu poate fi acceptată calificarea faptelor dată de aceste “*instanțe morale*”.

Potrivit articolului 72 din Constituția Republicii Moldova, stabilirea infracțiunilor, reglementarea pedepselor și regimul executării acestora ține de competența Parlamentului.

Articolul 21 din Constituția Republicii Moldova prevede că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

În corespundere cu principiul neretroactivității legii stipulat la art.22 din Constituția Republicii Moldova, nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Conform art.23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 din Constituția Republicii Moldova consacră dreptul la apărare care este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.

Principiul legalității normei penale, în sensul *nulum crimen sine lege*, pune în sarcina legiuitorului două obligații: 1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și sancțiunile aferente (*lex scripta*); 2) să redacteze textul legii cu claritate (*lex certa*) (HCC nr.25 din 13.10.2015 §§ 33-34).

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în jurisprudența sa, a remarcat în mod constant că principiul preeminenței dreptului impune ca orice imixtiune a autorităților în drepturile individului, pe care Convenția Europeană le protejează, să fie supusă unui control riguros. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (*Silver s.a. vs. Regatul Unit, 25 martie 1983*).

Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiecții de drept pe care îi privesc măsurile de aplicare a acestei soluții (*Păduraru vs. România, 1 decembrie 2005, §92*).

În acest sens, Curtea Europeană a subliniat că principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul potrivit căruia o lege penală nu poate fi aplicată extensiv în detrimentul acuzatului, în special prin analogie, înseamnă că o infracțiune trebuie să fie definită clar prin lege. Această condiție este îndeplinită atunci când individul poate să știe, pornind de la prevederea normei pertinente și cu ajutorul interpretării ce este dată în jurisprudență, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (*Kokkinakis vs. Grecia, din 25 mai 1993*).

Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (*cauza X. contra Regatului Unit din 7 mai 1982*).

Opinăm că prevederile art.364 alin.(4) din Codul contravențional, ca conțin textul „*prezentarea, producerea ori difuzarea publicității [...], sexiste*”, prin modul de expunere și reglementare a conduitei susceptibile să antreneze răspunderea contravențională, precum și prin practica defectuoasă, abuzivă și discreționară de aplicare, nu corespund exigențelor principiului legalității incriminării și calității legii, garantate de articolele 22 și 23 din Constituție, astfel încât subiectul de drept căruia îi sînt adresate, nu este în măsură să anticipeze în mod rezonabil efectele acestei norme juridice (care depind exclusiv de caracterul subiectiv al interpretării și percepției unei sau altei imagini publicitare), precum și să întreprindă toate măsurile necesare pentru a-și aduce conduita în cadrul legii.

Astfel, stipulațiile art.364 alin.(4) din Codul contravențional, cu referire la textul „*prezentarea, producerea ori difuzarea publicității [...], sexiste*”, nu sînt expuse de o manieră clară, accesibilă și previzibilă, fiind redactate cu o precizie insuficientă, nu permit persoanei să își corecteze conduita și instituie incertitudinea și insecuritatea juridică pentru subiecții de drept vizați de această normă juridică.

În corespundere cu prevederile art.11¹ din Legea cu privire la publicitate nr.1227/1997 se consideră sexistă publicitatea care:

a) prezintă femeia sau bărbatul drept obiect sexual, în situații umilitoare sau degradante, violente și care ofensează demnitatea umană;

b) promovează stereotipuri sexiste în scop discriminatoriu, cu menținerea percepției tradiționale asupra femeii drept o ființă slabă, vulnerabilă și dependentă, avînd o poziție socială inferioară.

Publicitatea sexistă este interzisă.

În speță, nici unul din criteriile definite de lege nu sînt întrunite pentru a putea califica o imagine cu conținut publicitar, scoasă din contextul multitudinii de imagini similare (care conțin atît femei, cît și bărbați implicați în treburile casnice), ca fiind sexistă. Or, prin imaginile în cauză nu se prezintă femeia sau bărbatul drept obiect sexual, în situații umilitoare sau degradante, violente și care

ofensează demnitatea umană, precum și nici nu se promovează stereotipuri sexiste în scop discriminatoriu, cu menținerea percepției tradiționale asupra femeii drept o ființă slabă, vulnerabilă și dependentă, avînd o poziție socială inferioară.

Însă, această stare de fapt nu a constituit un impediment pentru atragerea de către Consiliul Concurenței a persoanei juridice SRL "IClean Out" la răspundere contravențională conform art.364 alin.(4) din Codul contravențional prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție seria CC nr.000207 din 11.10.2017.

Or, din cele relatate supra, precum reieșind din aprecierile și concepțiile individuale ale petiționarilor care au sesizat Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, autoritate care la rîndul său a sesizat Consiliul Concurenței cu prezenta cauză, pentru SRL "IClean Out" nu a fost suficient să posteze imagini diferite cu femei și bărbați care se ocupă de treburi casnice (curățenie și călcatul hainelor), ci trebuia anume în una și aceeași imagine să fie reprezentată atît femeia cît și bărbatul care se ocupă de menaj, pentru ca imaginea să nu fie asimilată publicității sexiste (!?), căci doar în această ipoteză singulară "*dacă ar fi fost respectat și un bărbat în acest spot, făcînd și el un lucru similar, această imagine nu ar fi fost considerată sexistă și ar fi promovat faptul că treburile casnice trebuie îndeplinite atît de femei, cît și de bărbați*".

Prin urmare, criteriile de apreciere a conduitei care relevă latura obiectivă a faptei contravențională de „*prezentare, producere ori difuzare a publicității [...], sexiste*”, incriminată la art.364 alin.(4) din Codul contravențional, este atît de incertă și pretabilă unor interpretări subiective, încît un subiect de drept de bună-credință este în imposibilitate absolută să anticipeze modul în care o persoană sau alta (femeie sau bărbat) va percepe la un moment dat conținutul publicitar al unei imagini, precum și să evite în mod rezonabil prejudicierea involuntară a concepțiilor individuale ale vreunui membru al societății (privind rolul femeii și a bărbatului în familie), care și în baza unor concluzii personale și subiective se poate prevala oricînd de statutul de victimă a contravenției respective.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova a menționat că exigențele statului de drept presupun *inter alia asigurarea legalității și a certitudinii juridice* (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86-ea sesiune plenară, 2011, §41). Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică. Previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise (HCC nr.4 din 20.02.2018, §§41-45). Or, în cauza *Chevrolet vs. Franța*, Curtea Europeană a reliefat că exercitarea deplinei jurisdicții de către o instanță presupune să nu renunțe la nici una din componentele funcției de a judeca. Aceasta trebuie să se bucure de plenitudine de jurisdicție, atît în ceea ce privește stabilirea faptelor, cît și în ceea ce privește aplicarea dreptului. Imposibilitatea de a se pronunța în mod independent asupra anumitor aspecte cruciale pentru soluționarea litigiului, cu care a fost sesizată, ar putea constitui o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană.

Cu referire la speța contravențională concretă, în condițiile în care agentul constator al Consiliului Concurenței a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria CC nr.000207 din 11.10.2017, preluînd fidel constatările și concluziile Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și respingînd obiecțiile invocate de contravenient, opinăm că se încalcă dreptul persoanei atrase la răspundere contravențională la apărare, conținute la art.6 § 1 din Convenția Europeană și art.26 din Constituția Republicii Moldova.

Or, în cauza *Chevrolet vs. Franța*, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a reliefat că exercitarea deplinei jurisdicții de către o instanță presupune să nu renunțe la nici una din componentele funcției de a judeca. Aceasta trebuie să se bucure de plenitudine de jurisdicție, atît în ceea ce privește stabilirea faptelor, cît și în ceea ce privește aplicarea dreptului. Imposibilitatea de a se pronunța în mod independent asupra anumitor aspecte cruciale pentru soluționarea litigiului, cu care a fost sesizată, ar putea constitui o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană.

Curtea Europeană a menționat că instanța este aceea care trebuie să fie competentă pentru a stabili faptele, administrând probele necesare, iar apoi, pentru a alege normele juridice aplicabile, a le interpreta și a le aplica în mod concret; iar ***dacă chestiunea privind stabilirea faptelor sau interpretarea dreptului se află în competența unei autorități administrative, a cărei soluție se impune instanței, știrbește plenitudinea de jurisdicție*** de care aceasta trebuie să se bucure.

În jurisprudența sa Curtea Constituțională a Republicii Moldova a reținut că atunci când sunt obligate, prin lege, să accepte constatările de fapt ale unor autorități administrative instanțele de judecată sunt private de competența de a desfășura o examinare independentă a litigiului cu care sunt sesizate (HCC nr.4 din 20.02.2018, §§57-59).

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

(A se vedea capitolul V al Notiței Explicative)

15. Prin prezenta, în temeiul prevederilor art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, art.4 alin.(1) lit.a) din Codul jurisdicției constituționale nr.502 din 16.06.1995, art.4 alin.(1) lit.a) al Legii cu privire Curtea Constituțională nr.317 din 13.12.1994, solicităm respectuos:

- primirea spre examinare și declararea admisibilității excepției de neconstituționalitate ridicate;
- efectuarea controlului de constituționalitate a prevederilor sintagmei „*prezentarea, producerea ori difuzarea publicității [...], sexiste*” de la art.364 alin.(6) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, cu modificările și completările ulterioare;
- admiterea excepției de neconstituționalitate și declararea ca fiind neconstituționale (contrare articolelor 21, 22, 23 și 26 coroborate cu art.72 din Constituția Republicii Moldova) a prevederilor sintagmei „*prezentarea, producerea ori difuzarea publicității [...], sexiste*” de la art.364 alin.(6) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, cu modificările și completările ulterioare;

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea capitolul VI din Notița Explicativă)

16.-----

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17. a) copia mandatului seria MA nr.1059060 din 10.10.2017;
- b) dosarul cauzei contravențional nr.12-4-69442-17102017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe marginea procesului-verbal cu privire la contravenție seria CC nr.000207 din 11.10.2017, întocmit de către agentul constator al Consiliului Concurenție în privința persoanei juridice SRL “IClean Out” conform prevederilor art.364 alin.(6) din Codul contravențional.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

(A se vedea capitolul VIII al Notîței Explicative)

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: mun. Chișinău

Data: **08.06.2018**

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

Bîrcă Valeriu, avocat

ÎN CHEIERE

26 octombrie 2018

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța compusă din:

Președinte de ședință, judecător Djeta Chistol
Grefier Speranța Cebanu

examinând cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de către avocatul Valeriu Bîrcă în interesele Societății cu răspundere limitată „Iclean Out” în cadrul examinării cauzei contravenționale în învinuirea Societății cu răspundere limitată „Iclean Out” de comiterea contravenției prevăzute de art. 364 alin.(6) cc rm

CONSTATĂ:

1. Prin procesul-verbal cu privire la contravenție Seria CC nr. 000207 din 11 octombrie 2017, Societatea cu răspundere limitată „Iclean Out” a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de articolul 364 alin. (6) din Codul contravențional.
2. În cadrul examinării cauzei contravenționale avocatul Valeriu Bîrcă a depus în interesele Societății cu răspundere limitată „Iclean Out” o contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție. Ulterior, acesta a înaintat o cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului „*prezentarea, producerea ori difuzarea publicității [...], sexiste*” din articolul 364 alin. (6) din Codul contravențional.
3. În motivarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate a indicat că prevederile enunțate *supra* sunt contrare articolelor 21, 22, 23, 26 și 72 din Constituție.
4. În ședință de judecată avocatul Valeriu Bîrcă a susținut cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, cerând admiterea acesteia și sesizarea Curții Constituționale.
5. În ședință de judecată reprezentantul agentului constatator a solicitat respingerea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.
6. Audiind reprezentanții părților, studiind materiale cauzei, instanța de judecată ajunge la concluzia admiterii excepției de neconstituționalitate, din următoarele considerente.
7. Potrivit dispozițiilor articolului 7 alin. (3) din Codul de procedură penală, dacă în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.
8. Prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alineatul (1) literele a) și g) din Constituție, Curtea Constituțională a stabilit că, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.
9. De asemenea, prin aceeași Hotărâre, Curtea Constituțională a stabilit că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.

10. Totodată, s-a menționat că judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:
- (1) *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;*
 - (2) *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*
 - (3) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*
 - (4) *nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*
11. În acest context, instanța de judecată constată că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului „*prezentarea, producerea ori difuzarea publicității [...], sexiste*” din articolul 364 alin. (6) din Codul contravențional întrunește condițiile enumerate de către Curtea Constituțională.
12. Așadar, instanța de judecată dispune ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor contestate. Totodată, până la exercitarea de către Curtea Constituțională a controlului constituționalității, examinarea cauzei contravenționale se suspendă.
13. În baza celor menționate, în conformitate cu prevederile articolelor 341-342 din Codul de procedură penală, instanța de judecată

DISPUNE:

Se admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Valeriu Bircă în interesele Societății cu răspundere limitată „Iclean Out”.

Se trimite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „*prezentarea, producerea ori difuzarea publicității [...], sexiste*” din articolul 364 alin. (6) din Codul contravențional.

Se suspendă examinarea cauzei contravenționale până la pronunțarea Curții Constituționale asupra sesizării înaintate.

Încheierea poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței
Judecător

Djeta Chistol